

MASKOVÁNÍ V ÚTOČNÉ A OBRANNÉ OPERACI

Podplukovník Michal Spišiak

Jedním z charakteristických rysů operací Sovětské armády za Veliké vlastenecké války bylo dosažení překvapení nepřítele v operačním rozsahu. Zámysl operace byl založen na důkladném využití účinků dosažených překvapením. Dosažení překvapení a využití jeho účinků je v nesmiřitelném protikladu se šablonovitostí a schematismem při organizaci a provádění bojové činnosti vojsk.

Jedním z hlavních činitelů, které umožňují dosáhnout překvapení nepřítele, je pečlivé utajení všech příprav a dovedné maskování připravované činnosti. Maskování v operačním měřítku plní vlastně dva úkoly — vytváří předpoklady pro dosažení překvapení a je součástí operačního zabezpečení operace.

Cílem tohoto článku je rozvést některé hlavní úkoly maskování v soudobé útočné a obranné operaci a otázky organisace a plánování operačního maskování.

Účel a úkoly maskování

Zbraně hromadného ničení dosáhnou žádaného účinku jen tehdy, když jich bude použito proti cílům, které za dané situace mají rozhodující význam, jako na příklad proti vojskům ve výchozím položení, proti soustředěným zálohám nebo druhým sledům v době jejich zasazování do boje, proti hlavnímu uskupení dělostřelectva, prvkům velení a p. Z toho vyplývá, že je nutné zabránit nepříteli především v odhalení výhodných cílů pro provedení úderů těmito zbraněmi. A to je hlavním účelem maskování, které má umožnit utajit manévry a rozmístění vojsk před jakýmkoli druhem nepřátelského průzkumu a uvést nepřítele v omyl o uskupení a záměrech vlastních vojsk. V soudobých podmínkách přistupuje k tomu ještě skryté provedení všech opatření při přípravě k použití atomových zbraní, jakož i oklamat nepřítele, pokud jde o rozmístění objektů možného atomového napadení. K splnění všech těchto úkolů maskování nutno vyčlenit dostatečné množství sil a prostředků, více, než tomu bylo doposud.

Maskování provádějí všechny druhy vojsk, všechny jednotky, útvary, svazky a svazy. Protože různé druhy vojsk a organizační prvky plní v operaci různé úkoly, je i obsah a rozsah maskování na těchto stupních různý. Zpravidla se maskování rozděluje na taktické, jehož účelem je hlavně chránit vojska před průzkumem nepřítele, prováděným jakýmkoli způsobem, provádět opatření, která uvedou nepřítele v omyl a tím snižují ztráty vlastních vojsk. Provádějí je taktické svazky při každé bojové činnosti. Operační maskování naproti tomu záleží v provádění takových činností, které mají nepřítele uvést v omyl, pokud jde o připravovanou operaci, umožnit utajení vlastního zámyslu před nepřítelem a důkladně promyšlenou, pravděpodobnou a živou činnost dát nepřátelskému průzkumu možnost získat takové zprávy, které vyvolají u nepřítele dojem, že připravujeme činnost docela jiného druhu, než tomu je ve skutečnosti. Úkoly operačního maskování vyžadují značné

množství sil a prostředků, určených speciálně pro tyto úkoly. Provádějí je operační svazy — armáda nebo front. Podle zkušeností z Veliké vlastenecké války bylo plánování operačního maskování prováděno na stupni frontu. Vojska určená k splnění úkolů operačního maskování neznačala cíl své činnosti; ta byla prováděna tak, že působila dojem skutečné činnosti; Protože atomové zbraně jsou prostředky, jimiž disponují operační velitelství, přibudou k dosavadním úkolům operačního maskování další, spojené se skrytým provedením všech příprav k použití atomových zbraní. Je to především maskování letišť pro nosiče atomových zbraní, budování klamných letišť, stažení vojsk z předního okraje v těch prostorech, kde nebudou atomové údery provedeny, zřizování klamných palebných postavení atomového dělostřelectva a p.

Při provádění činnosti operačního maskování musí být dbáno všech zásad taktické maskování alespoň v takové míře, aby nepřítel nemohl odhalit a usoudit, že jde o činnost demonstrační, protože v opačném případě bychom nesprávně prováděnou činností upozornili nepřítele na připravenou operaci.

Za soudobých podmínek, kdy se všechny technické prostředky k provádění průzkumu značně zdokonalily, není téměř možné utajit před nepřítelem přípravu operace. Proto ještě více vzrůstá význam operačního maskování, jímž je možno nepřítele uvést v omyl, hlavně pokud jde o dobu, směr, síly a prostředky a zámysl operace, a provést skutečnou operaci s překvapením.

K dosažení uvedených cílů operačním maskováním je třeba, aby bylo organizováno na celou dobu trvání operace, aby celkový sled všech činností, jak na sebe navazují, byl maskován a aby se maskovací opatření co nejvíce přibližovala skutečné bojové činnosti.

To vyžaduje, aby všechna maskovací opatření byla živá, aby byla řízena podle jednotného plánu sladěného s plánem operace a neustále kontrolována.

Utajení a maskování těsně spolu souvisí, nejsou však obsahově stejné. Kdežto utajení sleduje více méně pasivní opatření, je operační maskování aktivní, k určitému cíli usměrněná činnost.

Operační maskování musí začít ještě před skutečnou činností nebo současně s ní a nesmí být přerušeno do ukončení maskované činnosti. Jen tím bude možné utajit skutečné zámysly, které mají být vojsky provedeny.

Veškerá činnost prováděná v rámci operačního maskování musí být pravděpodobná. Nutno mít na zřeteli, že nepřítel během času pozná naši taktiku a bude tak moci zhodnotit cíl a smysl prováděných opatření na frontě, zjištěných průzkumnou činností. Z toho vyplývá, že maskování musí odpovídat konkrétní operační situaci. Bylo by proto úplně zbytečné maskovat soustřeďování vojsk k útočné operaci demonstrační činností, představující soustřeďování v takových prostorech nebo směrech, které neumožňují rozvinutí útočné operace a nedávají předpoklady, že by tam mohla být taková operace vůbec zahájena. Takové maskování nejenže nesplní svůj cíl, nýbrž naopak upozorní nepřítele, aby věnoval pozornost i jiným úsekům fronty, což může vést při použití soudobých technických prostředků průzkumu k prozrazení plánované operace.

Jako při každé bojové činnosti je třeba i při provádění maskování vyhýbat se šabloně. Šablonovitá činnost nemůže vést k úspěchu, proto pravdivost maskování musí být jeho hlavní zásadou. Různorodá bojová

technika s vysokými manévrovacími možnostmi umožňuje maskování takovým způsobem provádět. To platí především o klamných stavbách, zbraních a přepravách. Průzkum radiolokačními prostředky umožňuje do určité míry odhalit i druh cíle. Proto různé maskovací makety musí být provedeny tak, aby reagovaly na projekční ploše radiolokátorů nepřítel stejně jako objekt, který maskují, musí být metalisovány a p.

Všechna maskovací opatření musí být neustále kontrolována. Cílem této kontroly je zjistit, zda odpovídají skutečnosti a zda vojska přesně provádějí vydaná nařízení pro maskování.

Plánování a řízení operačního maskování nesmí být pokládáno za méně významnou činnost, které se ponechá živelný průběh. Tím by se právě mohlo stát, že by se projevila její nepravděpodobnost. Organizaci a plánování maskování provádí štáb frontu nebo v některých případech i štáb armády. Vzhledem na odlišnost obsahu práce související s řízením maskování, bude účelné řešit tyto úkoly zvláštní skupinou vševojskového štábu frontu nebo armády nebo, což se jeví neúčelnějším, pověřit tímto úkolem část štábu na záložním velitelském stanovišti. Ta je seznámena s plánem operace, může proto podle nařízení velitele a pokynů náčelníka štábu odpovědně řídit i operační maskování svazu.

Úkoly a obsah operačního maskování v útočné operaci

Hlavním cílem operačního maskování v útočné operaci je dosáhnout překvapení nepřítel, pokud jde o volbu směru hlavního úderu, dobu zahájení operace, způsob a místo použití atomových úderů, jakož i důmyslně organizovanou činností dosáhnout toho, aby nepřítel použil vlastních atomových úderů na podružných směrech proti vojskům provádějícím demonstrační činnost.

Obsahem maskování v přípravném období operace mohou být tyto činnosti:

- klamné přesuny a soustřeďování vojsk a bojové techniky,
- klamné přeskupování a střídání vojsk,
- zintenzivnění průzkumné činnosti na široké frontě hlavně v těch prostorech a směrech, kde nebude prováděn průlom nepřátelské obrany,
- provádění ženijních prací, především budování výchozího prostoru, na široké frontě,
- budování klamných letišť pro nosiče atomových pum,
- budování klamných palebných postavení atomového dělostřelectva,
- stažení vojsk z hlavního obranného postavení v těch prostorech, kde nebudou provedeny atomové údery,
- zintenzivnění činnosti pojitků na podružných směrech a v prostorech klamného soustřeďování vojsk,
- zadýmování prováděné na široké frontě.

V průběhu útočné operace může být obsahem maskování

- provedení demonstrační činnosti v podružných směrech s cílem upoutat pozornost nepřítel na tyto prostory a prováděnou činnost,
- zahájení útočné operace na podružném směru dříve než ve směru hlavního úderu, aby nepřítel provedl manévry záloh na tyto směry, po případě použil proti těmto vojskům atomových úderů,

— maskování přesunu druhého sledu, po případě rychlé skupiny na čáru zasazení.

Důležité je poznamenat, že se veškerá uvedená opatření musí provádět jako skutečná, a nepřipustit až nápadná maskování. Vojska, která maskování provádějí, o tom nesmějí sama vědět.

Hlavním úkolem maskování v průběhu útočné operace je ztížit nepříteli volbu výhodných cílů k provedení atomových úderů na útočící vojska.

K splnění všech těchto zvláštních úkolů operačního maskování, hlavně v přípravném období, zdá se, že bude nutno použít sil do jedné střelecké divise z druhého sledu armády. Síly a prostředky se však vždycky určují podle konkrétních úkolů maskování.

Místo theoretického rozvádění způsobů plnění jednotlivých úkolů operačního maskování uvedu konkrétní příklady z útočných operací Sovětské armády za Veliké vlastenecké války. Z nich nejlépe vynikne rozsah činnosti spojené s maskováním i způsob jejího provádění.

V období příprav volchovského frontu k provedení útočných operací ke konci r. 1942 bylo těžiště operačního maskování v přípravném období položeno na soustřeďování vojsk, jejich přeskupování a zaujímání výchozího položení. Zvláštní pozornost byla věnována maskování přeprav vojsk po železnici. K provedení této činnosti byl organizován zvláštní maskovací odděl, složený z jednotek všech druhů vojsk, ze dvou praporů pěchoty, z jednoho dělostřeleckého oddílu a asi z praporu tanků. K maskování přepravy byl frontem přidělen určitý počet vlakových souprav. Kromě skutečné bojové techniky, která v každém transportu tvořila jen zlomek přepravované techniky, byly zkonstruovány různé makety v prostorech nakládacích a vykládacích stanic. Nakládání bylo prováděno při dodržování všech opatření a zásad, jako by šlo o skutečné nakládání vojsk. V prostoru nakládacích železničních stanic byla organizována pořádková služba, protivzdušná obrana, prováděny potřebné železniční úpravy. Naložená bojová technika a makety byly na vozech pečlivě maskovány.

»Přeprava vojsk« byla prováděna jako ve skutečnosti. Vojáci byli přepravováni v krytých vozech, na plošinových vozech byla prováděna služba jako u skutečných transportů, při zastávkách ve stanicích byla provedena přísná pořádková opatření. Vlaky dodržovaly takovou rychlost, jaká byla nařízena pro skutečné transporty.

Po příjezdu do »vykládacího« prostoru zajely vlaky na předem připravené koleje, byla aktivována všechna opatření k zabezpečení vykládání, především protivzdušná obrana. Po vyložení transportu byly makety rozebrány, naloženy do krytých vozů a prázdné vlakové soupravy s několika málo vojáky a s nevyloženou skutečnou bojovou technikou se během noci vracely do nakládacích prostorů. Tyto klamné přepravy vojsk byly prováděny po 28 dní a měly velký význam, protože nepřítel soustředil na ně veškerou pozornost a nepostřehl skutečné transporty vojsk frontu na bojiště.

Druhá část oddílů maskovala přeskupování vojsk z vykládacích prostorů do prostorů soustředění a tam odtud blíže k frontě. K tomuto účelu bylo použito větší části určené bojové techniky. Po vyložení klamných transportů byly organizovány pochodové proudy, složené ze všech druhů »vojsk«, které se přesunovaly v noci do určených prostorů soustředění. Pochody byly konány podle všech zásad o utajení. Po zaujetí

prostorů soustředění byly jednotky skrytě rozmisťovány a jen část prostředků, hlavně maket, byla rozmístěna tak, aby je nepřítel mohl zjistit. Všechny zaujaté prostory byly oživovány a bylo v nich organizováno bojové zabezpečení, hlavně protivzdušná obrana. Část jednotek se opět vracela rozptýleně do vykládacích prostorů, aby opakovala svou činnost, která byla postupně zesilována, jak bylo ukončováno skutečné soustřeďování vojsk frontu k plánované útočné operaci.

Touto činností byla upoutána pozornost nepřátelského průzkumného letectva, které postupně zesilovalo svou činnost. Po vystupňování příprav zesílil nepřítel i pozemní průzkum. Do klamných prostorů soustředění byli vysíláni agenti. Protože pořádková služba v těchto prostorech byla organizována velmi pečlivě, byli všichni agenti chyceni a z jejich výpovědí bylo zjištěno, že nepřítel pokládal klamnou činnost frontu za skutečné přípravy k útočné operaci. Operačním maskováním bylo dosaženo toho, že nepřítel ponechal všechny své síly na tomto úseku fronty, a protože očekával rozvinutí operace v tomto směru, provedl tam ještě manévry svých záloh, což všechno se potom odrazilo na celkovém výsledku útočné operace provedené v jiném směru.

Dovedným operačním maskováním bylo dosaženo skvělých výsledků i za korsunševčenkovské operace. K oklamání nepřítele bylo provedeno klamné soustředění vojsk, hlavně pěchoty a tanků, do prostoru západně od Kirovogradu, aby byl u nepřítele vzbuzen dojem, že hlavní úder bude veden v tomto směru. Plán maskování byl důkladně realizován a bylo dosaženo významných operačních výsledků. Nepřítel nepřeskupil ani jednu ze svých tankových divízi z tohoto směru. Jeho letectvo a dělostřelectvo soustředilo svou palébnou činnost na prostor klamného soustředění. Nepřátelské dělostřelectvo postřelovalo klamně baterie. Jen na několik baterií bylo vystřeleno za 6 dní kolem 1400 granátů, při čemž byly dvě klamně baterie úplně »zničeny«. Operační maskování bylo provedeno s takovou pravděpodobností a živostí, že nepřítel ještě druhý den operace očekával, že bude hlavní úder proveden z prostoru západně od Kirovogradu.

Maskování příprav k provedení atomových úderů vyžaduje především jejich úplné utajení. Kromě toho může být naplánováno odvedení vojsk z předního okraje hlavního pásma obrany tam, kde nebudou atomové údery provedeny. To vyžaduje, aby na těchto směrech byly připraveny potřebné síly, které by ihned mohly přejít k útoku, kdyby nepřítel ve snaze neztratit dotyk s našimi jednotkami opustil svá postavení. Tuto činnost bude účelné provést ve směru pomocného úderu a po opuštění postavení nepřítelem přejít do útoku a zahájit operaci ve směru hlavního úderu později, když nepřítel provede manévry svých záloh na směr pomocného úderu.

Budování klamných palébných postavení atomového dělostřelectva musí být v celkovém souladu s plánem operačního maskování. Zpravidla se budou tato palébná postavení budovat tam, kde se připravuje klamná operace. Bude účelné, aby už při soustřeďování vojsk bylo použito maket atomového dělostřelectva. Vzhledem na to, že nepřítel vyvine největší úsilí všech prostředků průzkumu k zjištění atomových zbraní, nutno věnovat zhotovení maket atomových děl zvýšenou pozornost. Musí být metalisovány a jejich obraz na projekční ploše radiolokátorů předem přezkoušen. Při používání těchto maket nutno provádět všechna opatření tak, jako by šlo o skutečná děla.

Budování klamných letišť a odpalovacích základen pro rakety a řízené střely s atomovou náplní bude povinností frontu. Síť klamných letišť musí být v souladu s celkovým zámyslem maskování operace. Zvláštní pozornost je třeba věnovat oživování letišť. Proto letouny používané k bombardování atomovými pumami použijí i těchto letišť. Makety letounů musí být upraveny stejně tak, jak jsem uvedl. V prostoru klamných letišť musí být organizována protivzdušná obrana a veškerý ruch v těchto prostorech se nesmí lišit od ruchu na bojových letištích. Zřízení takových klamných letišť vyžaduje značných sil i prostředků. Nicméně nutnost zřizovat je byla už potvrzena praxí Veliké vlastenecké války. Tak na př. za kurské bitvy bylo ze 14 nejčastěji bombardovaných letišť 11 klamných, protože tato letiště byla organizována a vybudována tak, že nepřítel nemohl zjistit jejich účel a shazoval na ně tisíce pum. Naproti tomu většina skutečných letišť nebyla nepřitelem ani zpozorována, ani bombardována.

Uvedení nepřítele v omyl v průběhu přeskupování vojsk dobře poslouží maskování radiovým spojením. V původních prostorech soustředění se udržuje dále takový radiový provoz, jaký tam byl prováděn v době, když tam byla vojska. V nových prostorech se vůbec zakáže používat radia. V klamných prostorech se naproti tomu provádí klamný radiový provoz, aby byla především na něj upoutána pozornost nepřátelského průzkumu pojítky. Klamný radiový provoz je nutno provádět podle předem připraveného plánu za použití zvláštních pomůcek k utajení velení. Zprávy, které budou vysílány radiem, musí být napřed připraveny, musí tvořit logický celek v souladu s celkovým plánem operačního maskování. Živelnost v provádění maskování radiovými pojítky nebo pojítky vůbec by byla nejvhodnějším prostředkem k prozrazení operace. Systém klamného radiového spojení nesmí jen naznačovat systém budoucí operace, nýbrž musí plně odpovídat obvyklé maskovací činnosti prováděné vojsky.

Všechna maskovací opatření ať už v útočné nebo v obranné operaci musí být živá, pravděpodobná, to znamená musí odpovídat hlavním zásadám taktiky nebo operačního umění, musí být důsledná a přízrůsobená konkrétní situaci. Jinak nesplní cíle žádané na operačním maskování.

Úkoly a obsah operačního maskování v obranné operaci

Hlavním úkolem operačního maskování v obranné operaci je zneškodnit nepřítele provedení atomových úderů na síly a prostředky soustředěné v prostoru hlavního úsilí obrany, uvést nepřítele v omyl, pokud jde o zámysl obranné operace a jejího vedení. Hlavním obsahem operačního maskování v obranné operaci pak může být

- maskování úsilí ženijních prací a prostoru hlavního úsilí obrany,
- maskování rozmístění druhých sledů a záloh a jejich připraveného manévru, hlavně připravovaných protiztečí a protiúderů,
- uvést nepřítele v omyl, pokud jde o hodnotu obrany na podružných směrech.

Plnění úkolů operačního maskování v obranné operaci je složitější činností než v útočné operaci. Vyžaduje hlavně více sil a prostředků, jichž v obraně je zpravidla jen tolik, aby mohly splnit úkoly spojené s vybudováním obrany. Nicméně nutno plnit i úkoly operačního maskování.

Způsobem budování ženijních prací může být nepřítel uveden v omyl, pokud jde o hodnocení jednotlivých směrů obráncem. Zatím co na pravděpodobném směru nepřátelského útoku všechny ženijní práce pečlivě maskujeme, na podružných směrech se provádějí tak, aby nepřítel je sice mohl zjistit, nemohl však posoudit jejich hodnotu. Ženijní práce se provádějí na široké frontě, čímž je nepřítel uváděn v omyl, pokud jde o ženijní úpravu terénu v pásmu obrany.

K maskování hodnoty obsazení obrany je účelné používat v široké míře maket. Aby splnily účel, pro který jsou zřizovány, musí být ožívovány a umístěny tak, jako by šlo o skutečné zbraně. Protože účelem těchto klamných zbraní je, aby byly nepřítelem alespoň z větší části zjištěny, je třeba, aby byly zhotoveny z materiálu, který odráží vysílané vlny radiolokátorů. Podle dosavadního stupně vývoje těchto prostředků průzkumu není jimi možné přesně zjistit povahu zjištěného předmětu. Různé předměty se na obrazovce radiolokátorů jeví podobně. Jen podle velikosti, tvaru a jasnosti skvrny možno přibližně vyhodnotit, o jaký předmět jde. Proto se bude nepřítel snažit upřesnit zjištěné předměty jiným způsobem průzkumu, hlavně pozorováním a fotografováním. Když prostor rozmístění maket bude mrtvý, nebude těžko zjistit, že jde o klamný objekt. Kromě toho i s maketami nutno provádět manévry, který musí být sladěn s manévrem všech ostatních prostředků.

Naproti tomu skutečné zbraně musí být pečlivě maskovány i proti radiolokačnímu pozorování. Toho se dosahuje zakopáním a pečlivým zamaskováním zbraní, důkladným využitím všech terénních objektů pro maskování, protože radiolokátor zobrazuje blízko sebe umístěné předměty stejným způsobem, zřizováním umělých masek, které pohlcují nebo rozptylují vlny, vysílané radiolokátorem a podobně. Zvláště pečlivě musí být maskovány ty zbraně, které jsou rozmístěny na přilehlých svazích k nepříteli, kde může být úspěšně použito k průzkumu pozemních radiolokátorů.

Když bude maskování takto dovedně organizováno a provedeno, zprávy, které získá nepřítel svým průzkumem o hodnotě naší obrany, nebudou odpovídat skutečnosti a neumožní mu zvolit vhodné cíle pro dělostřeleckou a leteckou přípravu zteče.

Hlavní úsilí maskování musí být soustředěno v prostoru hlavního úsilí obrany, protože tento prostor bude zpravidla hlavním cílem nepřátelských atomových úderů. Především taktické maskování tohoto prostoru musí být pečlivě prováděno.

Dalšími cíli nepřátelských atomových úderů budou především druhé sledy a zálohy v jejich prostorech rozmístění. Tyto prostory nebude zpravidla možné plně utajit. Z rozmístění druhých sledů a záloh a z vyhodnocení terénu může nepřítel odhalit i zámysl vedení obranné operace. To nutně vede k tomu, aby byly prostory rozmístění měněny, vojska rozmisťována rozptýleně. To naráží na další těžkost, a to na budování těchto prostorů, které vyžaduje mnoho sil a času. Proto bude podle mého názoru nejúčelnější rozmisťovat v obraně druhé sledy na větších plochách, než udává Oper-I-2, a části jejich sil použít ke klamání nepřítele tím, že budou častěji měnit své prostory rozmístění, a umožní tak utajit zámysl vedení obranné operace.

Při této příležitosti nutno zhodnotit i význam předsunutých postavení. Účelem předsunutých postavení je uvést nepřítele v omyl, pokud

jde o průběh předního okraje obrany, dosáhnout toho, aby hlavní úder dělostřelecké a letecké přípravy zteče byl proveden na toto postavení, které bylo obsazeno jen slabšími silami, zatím co hlavní síly na tomto úseku byly soustřeďovány poněkud v hloubce, do 3 km od předního okraje předsunutého postavení. Při použití atomových zbraní se mění i význam předsunutého postavení. Svůj účel by splnilo, jen kdyby nepřítel použil atomových úderů na první postavení. Tím by se dosáhlo toho, že by byly zasaženy jen slabé síly a že by nepřítel za svého postupu do hloubky naší obrany narazil na skutečné první postavení vybudované s protiatomového hlediska, které by bylo vážnou překážkou pro jeho další postup. Kdyby však nepřítel použil atomových úderů na hloubku obrany, zasáhl by především hlavní síly skutečného prvního postavení. Síly a prostředky na předsunutém postavení by nemohly pak zastavit postupujícího nepřítele. Proto se předsunutá postavení budou podle mého názoru zpravidla zřizovat na podružných směrech, kde i nadále je jejich význam oprávněn, avšak na směrech pravděpodobného hlavního úderu nepřítele se jejich organizace zdá neúčelnou. Aby splnilo svůj účel, musela by se zvětšit vzdálenost předsunutého postavení od hlavního pásma obrany nebo by muselo být obsazeno většími silami, čímž by prakticky plnilo funkci prvního postavení.

Zvláštní péči nutno věnovat maskování velitelských stanovišť, a to nejen v přípravném období operace, ale i v jejím průběhu, zvláště po přechodu na radiové spojení.

Použití atomových zbraní v dělostřelecké a letecké protipřípravě umožňuje úplně zmařit připravovaný útok nepřítele. Manévr dělostřelectva, prováděný k provedení protipřípravy, může však být snadno prozrazen. Soustředění dělostřelectva k protipřípravě je jedním z nejvýhodnějších cílů k provedení atomových úderů nepřítelem, čímž by mohla být značná část dělostřelectva vyřazena a podlomena tak odolnost obrany. Proto jedním z hlavních úkolů operačního maskování v obranné operaci bude uvést nepřítele v omyl, pokud jde o prostory plánované protipřípravy, soustředění prostředků k jejímu provedení. Manévr dělostřelectvem nutno proto provádět naprosto utajeně. K maření průzkumů radiolokátorů se musí používat v široké míře úhlových odrazečů, vytvářet z nich proudy představující proudy dělostřelectva, provádět manévr klamnými metalisovanými maketami. V původních palebných postavech dělostřelectva se etablojí úhlové odrazeče a dodrží se veškerá ostatní opatření, která byla pro maskování předtím provedena. I když v podstatě nepůjde o dlouhou dobu, po kterou tato opatření budou uvedena v činnost, musí být velmi pečlivě naplánována a připravena. Bude zpravidla účelné oddělit tyto úkoly operačního maskování od ostatních a důkladně je sladit s variantami plánované protipřípravy.

Kromě toho bude účelné provádět soustřeďování dělostřelectva v těch prostorech, kde protipříprava nebude provedena, kde však také byly zjištěny přípravy nepřítele k útoku; k tomuto účelu je možno použít v široké míře metalisovaných maket a prostory ožивovat dělostřeleckou palbou.

Ostatní opatření operačního maskování jsou podobná jako za útočné operace. Musí však být přizpůsobena konkrétním podmínkám a zámyslu vedení obranné operace.

Maskování splní svůj účel, jen když bude prováděno takovým způsobem, při němž nepřítel nezjistí, že jde o klamnou činnost. V tom bude i hlavní cíl všech kontrol maskování, podle jejichž výsledků se musí odstranit ihned všechny zjištěné nedostatky.

Organisace a plánování operačního maskování

Podkladem veškeré činnosti souvisící s operačním maskováním je zámysl vedení operace a pokyny velitele svazu pro maskování, které může vydat při rozhodnutí nebo až po vydání rozhodnutí, protože provedení maskovacích opatření nevyžaduje tolik času jako skutečná bojová činnost. Pokyny však nutno vydat do zahájení činnosti, které mají být maskovány, aby bylo možno provést potřebné přípravy.

Ve svých pokynech uvede velitel svazu (frontu nebo armády):

- hlavní cíle operačního maskování (po obdobích operace),
- v kterých prostorech nebo směrech provádět operační maskování,
- jaké prostředky a síly vyčleňuje k provádění operačních maskování,
- které úkoly maskování budou provádět svazky,
- dobu zahájení činnosti odřadů určených k vedení operačního maskování.

Na základě těchto pokynů organisuje náčelník vševojskového štábu frontu (armády) zpracování plánu operačního maskování. Tímto úkolem může být pověřena skupina velitelství svazu, rozmístěná na záložním velitelském stanovišti. Plán maskování je vševojskovým dokumentem pro vnitřní potřebu štábu a zpracovává se v těsné součinnosti se štáby všech druhů vojsk, týlu a služeb. Zpracovává se zpravidla písemně. Forma ani obsah plánu nejsou předepsány. V každém případě musí však plán maskování svazu obsahovat alespoň tyto údaje:

- cíl operačního maskování svazu,
- úkoly svazků při provádění operačního maskování,
- způsoby provádění operačního maskování s uvedením doby a místa,
- prostředky vyčleněné pro plnění úkolů operačního maskování,
- úkoly speciálních odřadů pro maskování některých činností,
- způsob provádění kontroly plnění maskovacích opatření.

Nejúčelnější je zpracovat plán maskování podle jednotlivých období operace ve formě tabulky s těmito údaji: v záhlaví cíl maskování, v první rubrice druh maskovací činnosti, v druhé rubrice prostor kde bude činnost provedena, ve třetí rubrice prostředky k provedení, ve čtvrté svazek, který činnost provede, v dalších rubrikách se pak uvede, kdo za činnost odpovídá, a způsob, jak bude maskování přezkoušeno. Usnadní to práci spojenou s vydáváním bojových nařízení podřízeným svazkům. Plán maskování podepisuje náčelník štábu a náčelník operačního oddělení, schvaluje ho velitel svazu.

Kontroly maskování se organisují stejně jako kontroly kterékoliv jiné činnosti. Při kontrolách je nutno si zvláště všimnout pravděpodobnosti prováděných opatření, jejich životnosti a konkrétnosti. Kontroly nutno provádět i pomocí letectva a pořizovat fotografické snímky maskovaných objektů i z klamných činností, aby se mohlo včas čelit všem nedostatkům v maskovací kázni.

Z á v ě r

Otázky operačního maskování za soudobých podmínek nabývají většího významu proto, že se dovedně prováděné maskování může stát významným prvkem zabezpečení vojsk proti provedení atomových úderů. Veškerá činnost vojsk spojená s operačním maskováním musí být pravděpodobná a živá. Nové prostředky k provádění průzkumu, hlavně radiolokátory a přístroje pro fotografování a pozorování v noci a za špatné viditelnosti pomocí infračervených paprsků vyžadují zvýšenou technickou přípravu všech prostředků k maskování bojové činnosti vojsk. Aby se dosáhlo žádaných účinků maskování, je třeba pečlivě naplánovat všechny činnosti vojsk, které v tomto směru plní, vzájemně je sladit podle období operace a neustále je kontrolovat a odstraňovat všechny zjištěné nedostatky. Hlavní úsilí maskování nutno pak soustředit na maskování příprav k použití vlastních atomových zbraní a na uvedení nepřítele v omyl, pokud jde o rozmístění objektů možného atomového napadení. Podle úkolů maskování se určují síly a prostředky tak, aby se neoslabovala bojová pohotovost svazků a útvarů, ale aby se přitom dosáhlo žádaného cíle.

Přísná ukázněnost všech velitelů a štábů, všech vojsk, přesné plnění úkolů bojových i v rámci maskování, provádění prací podle jednotného plánu, zabránění živelnosti v provádění maskovacích činností jsou předpoklady dosažení úspěchů operačního maskování svazů.